

OBISK KITAJSKE ŠTUDIJSKE DELEGACIJE – V okviru obiska študijske delegacije iz LR Kitajske v naši republiki, so člani delegacije obiskali tudi našo občino. Po ogledu vzgojnovarstvenega zavoda Ciciban, so se v družbenem domu Stadion pogovarjali s predstavniki družbenopolitičnega življenja občine o naši ureditvi in razvoju političnega sistema v prihodnjem obdobju.

ZVEZA SOCIALISTIČNE MLADINE

Znanja ni nikoli preveč

Organizirali so politične šole in tečaj za informatorje

Kot realizacija dogovorov zadnje seje predsedstva občinske konference ZSMS Bežigrad potekajo v marcu s polno paro politične šole za mladince iz osnovnih organizacij ZSMS. Do sedaj sta konferenca mladih iz krajevnih skupnosti in konferenca mladih v izobraževanju izpeljali dve politični šoli. Obe sta potekali v dveh delih. Konferenca mladih iz krajevnih skupnosti je imela prvi del te šole 2. in 3. marca z naslednjima temama: Mladinsko gibanje pri nas in Sodelovanje osnovne organizacije ZSMS iz KS z družbenopolitičnimi organizacijami in krajevno skupnostjo; drugi del je bil 17. 3. s temo Evrokomunizem. Konferenca mladih v izobraževanju je imela za mlade iz osnovnih organizacij ZSMS, osnovnih in srednjih šol prvi del seminarja 17. in 18. 3. s temami: Pomen ljudske obrambe in družbene samožarje, Poklicno usmerjanje in struktura nepokritih poklicev pri nas ter Usmerjeno

izobraževanje; drugi del seminarja pa je bil 24. in 25. 3. z naslednjimi temami: Mladi na Zahodu, Kaj sploh to je – mladina in Metodika dela z ljudmi. Konferenca mladih delavcev ima že pripravljen program političnih šol, ki jih bodo organizirali glede na izobrazbo mladih iz OZD. Prvi bodo imeli politično šolo mladinci s srednjo izobrazbo in sicer 29. 3. z naslednjimi temami: Delo delegacij za SIS in OZD ter vloga ZSMS v njihovem delu, Način dela OO ZSMS v TOZD, Zakon o združenem delu (realizacija programa za uresničevanje zakona o združenem delu z vidika urejenosti normativnih aktov ter samoupravnih odnosov) ter Realizacija srednjeročnih planov v luči poslovnih rezultatov – dohodkovni odnosi.

Center za obveščanje in propagando pri predsedstvu OK ZSMS Bežigrad je v sklopu usposabljanja informatorjev iz OO ZSMS organiziral tečaj za informatorje iz osnovnih orga-

nizacij ZSMS 21., 23. in 30. marca. Udeleženci tečaja so prvi dan poslušali predavanje na temo Metodika dela z ljudmi, drugi dan pa so si ogledali tiskarno ČGP Delo. Ta ogled je bil izredno zanimiv, saj so se tako pobliže seznanili s celotnim postopkom izdelave časopisov, knjig in ostalih publikacij. Zadnji dan pa so poslušali predavanje Novinarske zvrsti in gradnja poročila. Na koncu predavanja so se tudi sami poizkusili v pisanju člankov in sestavili poročilo.

Konferenca mladih delavcev bo imela do konca marca sklic štirih grup: industrije, gradbeništva, trgovine ter VVZ, socialne in družbene dejavnosti. Govorili bodo o realizaciji dogovorov zadnjega sklica, o evidentiranju mladih in organe ZSM na vseh nivojih, o evidentiranju mladih za mladinske delovne brigade, o pripravah na programsko-volilne seje, o politični šoli KMD ter o izvedbi sej predsedstev osnovnih organizacij, na katerih naj bi obravnavali program uresničevanja zakona o združenem delu.

REBEKA SPRAGER

Zofka Kvedrova, Cankarjeva sodobnica, zavzema kot bojevnica za socialne pravice žensk posebno mesto v slovenski književnosti. V svojem pisanju prikazuje med drugim tudi žensko kot žrtev razrednega boja in družinskega zatiranja ter zlagane civilizacije. Rodila se je 22. aprila leta 1878, umrla pa 21. novembra 1926. leta. Torej mineva letos 100 let, odkar se je rodila naša, še zmeraj najpomembnejša pisateljica.

Zofka Kvedrova ni imela srečnih mladih let. Svoja razočaranja in doživljanja v domači hiši je opisala v Moji prijateljici, vendar grenkobe iz otroških let s tem še ni izpisala iz srca. V umetniško globlji obliki jo je podživelja še v novelah V oblasti teme in Doma. Zadnje večje delo, ki ga je napisala v slovenskem jeziku, roman Njeno življenje je prav tako poglavitno iz spominov na njeno nesrečno otroštvo in trdo mladost.

V Loškem potoku, kjer je preživljala mladost, je so doživljala tudi usode domačinov ter jim posvetila novele Hrvatarji in dramo Amerikanci.

Dvaindvajsetletna je leta 1900 v Pragi izdala svojo prvo knjigo Misterij žene, zbirko drobnih črtic, v katerih pretresljivo opisuje ponižanje in trpljenje kmečkih, delavskih in mestnih

žensk. Pisala je tudi članke o ženskem vprašanju, med drugim v prvem glasilu slovenskega ženstva Slovenka, ki je izhajal v Trstu, in velikokrat o tem tudi predavala. Nekaj časa je živela v Trstu, kjer je bila uslužbenka tržaške Edinosti, od tam pa je odpotovala v Švico študirat. Ob prelomu stoletja se je za nekaj let ustavila v Pragi, potem pa do smrti živela v Zagrebu.

V Pragi se je poročila s hrvaškim pesnikom in poznejšim zdravnikom Vladi-

kaj let pozneje napisala vojni roman Hanka ter s tem postavila spomenik Tucoviću – človeku, ki je veroval v njen talent in vedel, da je treba v boj za osvoboditev delovnega človeka vključiti tudi boj za žensko enakopravnost.

V Zagrebu se je zaposlila v uredništvu Agramer Tagblatta – Zagrebškega dnevnika ter urejala žensko prilogo. Leta 1917 pa je začela izdajati in urejati svoj lastni list – Ženski svet, pozneje imenovan Jugoslovenska

Njeno življenje

Ob 100-letnici rojstva pisateljice Zofke Kvedrove

mirom Jelovškom. Tam, pa tudi pozneje, ko se je preselila v Zagreb, je urejala Domaćega prijatelja, skromen mesečnik, ki je prihajal malone v vsako slovensko družino in ki ga je napravila za slovestveno vodilo mladega pisčevega rodu ter v njem priobčila tudi znane ljubeznive črtice svojih treh hčera.

Spomladi 1914 leta se je seznanila z voditeljem srbske socialnodemokratske stranke Dimitrijem Tucovićem, ki so ga ogrele njene vojne novele v zbirki Enajst novel. Tucović je leta 1914 padel, Zofka pa je ne-

žena, mesečnik za kulturne, socialne in politične interese žensk.

Sicer pa je bila Zofka Kvedrova plodna pisateljica. Poleg člankov, ki jih je objavljala v slovenskih, hrvaških, čeških in nemških listih je pisala še črtice in novele, ki jih je izdala v več knjigah – najboljša je prav gotovo Iz naših krajev (1903); pisala je tudi dramske slike in drame – zadnja leta življenja predvsem politične. Tako je v dramskih slikah Arditi na otoku Krku med prvimi upodobila fašistično divjanje.

N. Ž.

RAZSTAVI NA ROB

»Slovenska krajina je tisti slikarski motiv, ki se je slovenskemu umetniku najgloblje zasidral v njegovem srcu.« Besedam, ki jih je izrekel na otvoritvi nedavno odprte razstave slovenske krajine v Bežigradski galeriji predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov, moramo vsekakor pritruditi.

Prve sicer osamljene primere slikanja krajine srečamo na Slovenskem že v 18. st., od dobe romantike dalje (od srede 19. st.) pa spremljamo nepretrgano vrsto slikarjev krajinarjev vse do današnjih hotenj po novem ovrednotenju te teme. Posebno mesto v tem strnjem razvoju zaslužijo slovenski impresionisti Jakopič, Grohar, Jama, Strnen, s katerimi je slovenska krajina še posebno zaživela in dobila nek osebni liričen značaj.

Kljub različnim preoblikovanjem ostaja tudi danes krajina stalnica slovenskega slikarstva. To pa so hoteli poudariti tudi organizatorji razstave – Društvo slovenskih likovnih umetnikov v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije in Gospodarskim razstaviščem, saj pomeni akcija Bežigradske galerije lep kulturni prispevek k mednarodnemu sejmu Alpe-Adria.

Sestav skupine desetih slikarjev, izmed katerih je vsak pokazal dve ali tri dela, ne pomeni nekega strožjega izbora. Ne gre torej za dosleden in nazoren prikaz najbolj mikavnih in izstopajočih smeri slikarskega obravnavanja krajine v Sloveniji, ki se ga lotevajo danes številni slikarji. Tega preprosto ne dopušča niti prostor niti značaj galerije. Zato se značaj razstavljenih platen giblje v mejah dveh, če ne nasprotnih pa vsaj različnih načinov upodabljanja krajine. Enkrat gre za ekspresivno krajino, ki naj izraža umetnikov notranji se pravi osebno izpovedni odnos do nje, drugič pa slikar gradi krajino tako da poudarja njene likovne vrednosti, to se pravi barvo, linijo, strukturo barvnih ploskev itd. Glede na ti dve možnosti pa nastaja razlika tudi v prepoznavnosti motiva. Bolj ko slikar išče zgolj likovne kvalitete, bolj se oddaljuje od podrobnosti

ki jih je videl v naravi. Motiv postaja vse bolj poenostavljen, stiliziran, v korist barvnih in oblikovnih vrednot. Krajina se tako nagiba k abstrakciji; vendar do popolne abstrakcije v prikazanih slikah nikoli ne pride.

Zasnova postavitve razstave dopušča neprestano in včasih kar silovito soočanje različnih načinov slikarskega podajanja. Tako je krajina pri Milanu Rijavcu omejena zgolj na nekaj skopo izbranih oglatih težko spoznavnih oblik, pri Evgenju Savjovicu intimno zaživi v bogastvu zeleno-modrih odtenkih in nas znova preseneti ob uporu Franca Novinca proti stehnzirani in zastrupljeni naravi. Tak ritem lahko zasledujemo tudi naprej. Za prelestnimi in vedno

Krajinariji v Bežigradski galeriji

sijočim Nikolajem Omerso sledi nekam temačni in zagrenjeni Leopold Hočevar-Hoči s svojimi pogledi na umazane Trbovlje. Živobarvnemu in že kar dekorativnemu Kamilu Legatu sledi zopet vase pogreznjeni in na eno samo barvo ubrani Veljko Toman vse dokler ne pridemo do zanimivega poskusa Bogoslava Kalaša, ki s posebnim postopkom »zabrisovanja« barvnega fotografskega posnetka Obale ne doseže posebnih novih izraznih možnosti.

Razstava ostaja torej informacija o najbolj popularni temi našega slikarstva, hkrati pa s takim načinom združevanja starejših tradicionalnih rešitev in novih modernejših iskalskih prijemov priteguje gledalca k razumevanju likovnih del in jih pripravlja k zahtevnejšemu razmišljanju in kritičnemu presojanju naše likovne produkcije.

BORUT ROVŠNIK

Dolgovi, ki jih ne bi smelo biti

Za otroke v vrtcih so starši dolgovali 123.000 din – Strožji ukrepi

S tem ko starši oddajo svoje otroke v vrtec sprejmejo tudi obveznost, da bodo zanj plačevali stroške za oskrbo in sicer redno, vsak mesec. Izračuni pa kažejo, da nekateri na te obveznosti kaj radi pozabljajo.

Ob koncu lanskega decembra so bežigradski vrtci zabeležili 221 doiznikov s skupnim zneskom 123.236,65 din. Vodstva vrtcev so osebno in tudi s pismenimi opominami opozarjala starše naj čimprej poravnajo zaostalo oskrbnino, kar pa je prav malo zaleglo. Tudi opozorila, da bodo zadevo predali sodišču, so trčila ob gluha ušesa.

O tem problemu je večkrat razpravljala tudi skupnost otroškega varstva. Ob dejstvu, da so vsa opozorila zaman, je zavzela stališče, da je treba s strožjimi ukrepi spodbuditi starše k discipliniranemu odnosu do njihovih obveznosti. Njena stališča vsebuje sklep, po katerem morajo ravnateljstva vrtcev s starši skleniti pogodbo, ki jih obvezuje, da v roku 15 dni po prejemu otroka v vrtec plačajo oskrbnino. Dva meseca po izteku tega roka otrok ne bo mogel več v vrtec.

Upamo, da do takih primerov ne bo prišlo in da se bodo starši ob novem sklepu nekoliko zamislili in tudi pomislili na posledice, ki jih ne bi bridko občutili le oni sami, marveč bi prizadele tudi njihovega otroka. Kako bi se počutila oče ali mati, če bi ju otrok vprašal: zakaj ne grem več v vrtec?!

Hrano, uporabo električnega toka, plina in vode ter še marsikaj drugega moramo vsi plačevati sproti, ker smo sicer kaznovani. To velja tudi za vrtce. Živila, ki morajo biti sveža in neoporečne kakovosti, morajo vrtci nabavljati vsak dan in jih tudi plačati po dnevni ceni. Ker je torej poslovanje vrtca odvisno od dnevni cen, mora biti v

njihovih poslovnih skladih vedno dovolj sredstev.

Poslovni skladi pa imajo za stran neradnih plačnikov oskrbnin velike vrzeli, ki predstavljajo oviro za redno poslovanje vrtcev, pomenijo dodatne skrbi in nevšečnosti, ki niso le v škodo otrokom, marveč ogrožajo tudi osebni standard zaposlenih delavcev, ki jim je zaupano zelo odgovorno delo. Vzgoja in varstvo otrok nista lahki nalogi.

V vrtcih so otroci družin, ki izpolnjujejo pogoje, zapisane v pravilniku o sprejemu otrok v vrtec. Se pravi, da imajo te družine prednost, ki jih drugi starši, zastran pomanjkanja prostorskih zmogljivosti v vrtcih nimajo in ki kljub temu solidarnostno prispevajo za razvoj vzgojnovarstvenih ustanov. To pa je treba ceniti.

V malomarnem odnosu nekaterih staršev do prevzetih obveznosti je čutili potrošniško miselnost, ob kateri starši pozabljajo na osnovne dolžnosti, ki jih imajo do svojih otrok. Čutili je tudi zloraba humanega odnosa družbe do razvoja otroškega varstva. Ob pripom-

bah, da je naša družba dolžna skrbeti za otroke, se tisti, ki to izjavljajo, ne zavedajo, da so tudi oni del te naše družbe, kar jih obvezuje, da tudi oni prispevajo določen delež za varstvo otrok in njihovo vzgojo.

Od svoje ustanovitve dalje se je skupnost otroškega varstva nenehno trudila, da bi bilo delo v vrtcih kar najbolj učinkovito. Prizadevala si je tudi, da bi bilo varstva v vrtcih deležnih čimveč predšolskih otrok. Pri tem je imela uspehe, ki spričo raznih objektivnih težav, niso bili majhni. Tudi na sejah skupščine so se delegati – izvajalci in uporabniki – zavzemali za čimhitrejše rast novih vrtcev. Za to si bodo prizadevali tudi nedavno izvoljeni novi delegati, ki bodo nadaljevali delo v skladu z razvojnim načrtom otroškega varstva. Dosledno bodo spremljali tudi finančne načrte vrtcev in njihovo realizacijo.

Delegati prejšnjega mandata so obravnavali dolgove staršev in škodo, ki so jo ti povzročili vrtcem. Marsikdo pa bo v neprijetnem položaju, če bodo novoizvoljeni delegati razpravo o tem razširili tudi na posameznega dolžnika in zahtevali javno objavo njihovega imena. E. K.

Župančičev večer

V dvorani krajevne skupnosti Boris Kidrič so v četrtek, 30. marca, mladinci te krajevne skupnosti pripravili Župančičev večer v počastitvi 100-letnici rojstva tega velikega slovenskega pesnika. V enournem kulturnem programu je recitacijska skupina, ki jo vodi Cene Perne, predstavljala pa jo dijaki bežigradske gimnazije in študentje ekonomske fakultete, predstavila Župančičevo Duma. V drugem delu sta nastopila člana SNG Iva Župančičeva in Miha Baloh, ki sta povedala nekaj Župančičevih pesmi. Vežano besedo je popestril z glasbenimi vložki kitarist Miha Ramšak.

Ob tem literarnem večeru je Bežigradska knjižnica pripravila razsta-

vo Župančičevega knjižnega opusa. Dvorana, ki sprejme okrog 100 poslušalcev, je bila tokrat le na pol zasedena, vendar so bili tisti, ki so prisli, tako navdušeni, da bo naslednji zagotovo polna. Sicer pa lahko Župančičev večer kljub temu zelo dobro ocenimo, kajti kulturna akcija v tej krajevni skupnosti šele dobiva svoje prave oblike, zato lahko z zanesljivostjo upamo, da bo kljub možnostim, ki jih imajo krajevni mestni krajevni skupnosti, da obiskujejo mestne kulturne ustanove, tudi ta način širjenja kulture obogatil kulturno poslanstvo in približal kulturne vrednote vsem krajanom.

M. B.